

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la constituționalitatea Hotărîrii nr. 903-XIII
din 27.06.96 a Parlamentului Republicii Moldova "Pentru completarea
punctului 1 din Hotărîrea Parlamentului cu privire la trecerea
întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de
subordonare unională, amplasate pe teritoriul republicii, în
jurisdicția Republicii Moldova"

Nr.2 din 03.02.97

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.13-14/2 din 27.02.1997

* * *

În numele Republicii Moldova
Plenul Curții Constituționale a Republicii Moldova în componența:

Pavel Barbalat - președinte
Nicolae Chiseev - judecător
Mihai Cotorobai - judecător
Nicolae Osmochescu - judecător-raportor
Gheorghe Susarenco - judecător
Ion Vasilati - judecător

cu participarea doamnei Ludmila Zadorojnîi - grefier, domnului Victor Cecan, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, președintele comisiei juridice, pentru numiri și imunități, autorul sesizării, domnului Aurel Cepoi, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, domnului Ion Creangă, șeful sectorului expertiză juridică al Direcției juridice a aparatului Parlamentului, reprezentanții Parlamentului, precum și a domnului Dumitru Barbalat, reprezentant al Guvernului Republicii Moldova, în conformitate cu dispozițiile articolului 135 alineatul (1) litera a) din Constituția Republicii Moldova și articolului 4 alineatul (1) litera a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului Republicii Moldova nr. 903-XIII din 27 iunie 1996 "Pentru completarea punctului 1 din Hotărîrea Parlamentului cu privire la trecerea întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de subordonare unională, amplasate pe teritoriul republicii, în jurisdicția Republicii Moldova", hotărîre adoptată în 10 iulie 1991 cu nr. 638-XII.

Temei pentru examinarea dosarului, potrivit articolelor 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a servit sesizarea domnului Victor Cecan, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în care se contestă constituționalitatea Hotărîrii nr. 903-XIII din 27 iunie 1996 a Parlamentului Republicii Moldova.

În procesul examinării prealabile a sesizării au fost solicitate un șir de materiale suplimentare care au fost studiate în vederea unei mai bune înțelegeri a problemei în cauză.

Examinînd sesizarea domnului Victor Cecan, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, audiind argumentele părților la proces, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

Parlamentul Republicii Moldova la 27 iunie 1996 a adoptat Hotărîrea nr. 903-XIII "Pentru completarea punctului 1 din Hotărîrea Parlamentului cu privire la trecerea întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de subordonare unională, amplasate pe teritoriul republicii, în jurisdicția Republicii Moldova", hotărîre adoptată în 10 iulie 1991 cu nr. 638-XII.

Prin Hotărîrea nr. 903-XIII se modifică punctul 1 al Hotărîrii nr. 638-XII, care stabilește lista întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de subordonare unională, amplasate pe teritoriul republicii, ce trec în jurisdicția Republicii Moldova. Inițial, în acest punct nu au fost incluse construcțiile și blocurile locative ale fostei

Coloane Mecanizate nr. 79 a Trustului "Iugzapălektrosetistroi" al fostului Minister al Energeticii al fostei U.R.S.S. Prin Hotărîrea nr. 903-XIII din 27 iunie 1996 punctul 1 al Hotărîrii nr. 638-XII din 10 iulie 1991 se modifică prin includerea construcțiilor și blocurilor locative ale fostei C.M.-79 a Trustului "Iugzapălektrosetistroi" al fostului Minister al Energeticii al fostei U.R.S.S., ca obiective, amplasate pe teritoriul Republicii Moldova ce au fost trecute sub jurisdicția Republicii Moldova, devenind în așa mod proprietate de stat a Republicii Moldova.

Domnul Victor Cecan, autorul sesizării, consideră că Hotărîrea în cauză nu corespunde prevederilor Constituției Republicii Moldova și necesită să fie supusă controlului constituționalității din următoarele considerente:

a) Obiectivul Hotărîrii constă în exproprierea casei locative de pestr. Calea Ieșilor nr. 55 din orașul Chișinău, care prin tranzacția de cumpărare-vînzare, încheiată la 28 februarie 1992 între C.M. nr. 25 și Asociația "TISĂR", a devenit proprietate a ultimei. Tranzacția menționată a fost încheiată și înfăptuită, în opinia domnului Victor Cecan, cu respectarea strictă a prevederilor legislației în vigoare la momentul încheierii ei - fapt confirmat, cum susține dl V. Cecan, de hotărîrile tuturor instanțelor Arbitrajului Republicii Moldova.

b) Hotărîrea în cauză, susține domnul Victor Cecan, vine în contradicție cu prevederile articolului 46 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova, care reglementează raporturile statului față de proprietatea privată și protecția acesteia din partea statului, articolului 46 alineatul (2), care prevede că nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire, articolului 46 alineatul (3), care prevede că averea dobîndită licit nu poate fi confiscată, iar caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

c) Adoptînd Hotărîrea în cauză, Parlamentul, susține domnul V. Cecan, de - jure și de - facto a exercitat justiția, fapt prin care s-au încălcat în mod direct prevederile articolului 114 din Constituția Republicii Moldova, care prevede că justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești, iar conform articolului 115 alineatul (1) din Constituție, Parlamentul nu este instanță judecătorească.

d) Adoptarea unei astfel de Hotărîri, în opinia domnului V. Cecan, duce la urmări grave în procesul de investire a capitalului străin în republică, deoarece un asemenea pas pune la îndoială absența riscului expropriării nelegitime a proprietății.

Reieșind din cele expuse și din prevederile articolului 135 alineatul (1) litera a) din Constituția Republicii Moldova, articolului 28 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alineatul (1) litera g) și 62 din Codul Jurisdicției Constituționale, domnul V. Cecan solicită Curții Constituționale să exercite controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului Republicii Moldova nr. 903-XIII din 27 iunie 1996 "Pentru completarea punctului 1 din Hotărîrea Parlamentului cu privire la trecerea întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de subordonare unională, amplasate pe teritoriul republicii, în jurisdicția Republicii Moldova" și să adopte o hotărîre privind neconstituționalitatea ei.

Luînd în considerație că sesizarea domnului V. Cecan, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, este prezentată în conformitate cu articolele 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și cu respectarea dispoziției articolului 39 din Codul Jurisdicției Constituționale prin decizia Curții Constituționale din 28 octombrie 1996 ea a fost acceptată spre examinare în fond și inclusă în ordinea de zi.

Adoptarea unei hotărîri cu privire la obiectul sesizării impune Curții Constituționale examinarea și răspunsul la cîteva întrebări principiale și fundamentale pentru a adopta o hotărîre în deplină și strictă conformitate cu litera și spiritul Constituției - Legea supremă a societății și a statului:

1. Este în drept Parlamentul să adopte Hotărîri, care modifică Hotărîri anterioare?

Articolul 60 din Constituția Republicii Moldova "Parlamentul, organ - reprezentativ suprem și legislativ" în alineatul (1) stipulează că "Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului", iar articolul 66 litera a) "Atribuțiile de bază" prevede că Parlamentul are următoarele atribuții: adoptă legi, hotărîri și moțiuni. Deci, Parlamentul și numai Parlamentul poate adopta legi și hotărîri în conformitate cu Constituția și numai în interesele societății și ale statului. Bineînțeles, și este logic, că în noțiunile Legi și Hotărîri intră și legile și hotărîrile Parlamentului care modifică Legile și Hotărîrile adoptate anterior, indiferent de timpul adoptării lor. Este imposibil de conceput o legislație modernă, dinamică și legală fără posibilitatea de a o modifica, renova, perfecționa.

Așadar, din acest punct de vedere, Hotărîrea Parlamentului contestată este strict constituțională.

2. Dat fiind faptul că Hotărîrea Parlamentului contestată completează punctul 1 din Hotărîrea Parlamentului nr. 638-XII din 10 iulie 1991 cu privire la trecerea întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de subordonare unională, amplasate pe teritoriul republicii, în jurisdicția Republicii Moldova se completează în final cu propoziția: "Clădirile, construcțiile și blocurile locative ale fostei C.M.-79 a trustului "Iugzapălectrosetistroi" al fostului Minister al Energeticii al U.R.S.S., amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, sînt proprietate a Republicii Moldova", Curtea Constituțională constată că bunurile enumerate în Hotărîrea Parlamentului nr. 903-XIII din 27 iunie 1996 la momentul adoptării Hotărîrii nr. 638-XII din 10 iulie 1991 erau nu altceva decît bunuri-parte componentă a întreprinderii de subordonare unională, amplasată în teritoriul republicii și urmau să treacă sub jurisdicția Republicii Moldova. Însă din motive necunoscute, dar care nu pot influența convingerea Curții Constituționale, ele nu au fost incluse în lista obiectivelor din punctul 1 al Hotărîrii nr. 638-XII din 10 iulie 1991 și nu au trecut sub jurisdicția Republicii Moldova. Deci, prin Hotărîrea sa nr. 903-XIII din 27 iunie 1996 Parlamentul Republicii Moldova nu a făcut altceva decît să repare o greșeală comisă anterior și să readucă în patrimoniul societății și în proprietatea statului bunuri ce le aparțin pe drept. Curtea Constituțională este ferm convinsă, că și în acest sens Parlamentul a procedat corect, în strictă conformitate cu Constituția, îndeplinindu-și obligațiunile, consfințite în articolul 60 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova. Prin urmare, Hotărîrea Parlamentului examinată este în deplină concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

3. Cît privește argumentele domnului Victor Cecan că Hotărîrea în cauză vine în contradicție cu articolul 46 din Constituție "Dreptul la proprietate privată", dat fiind faptul că la 28 februarie 1992 bunurile, indicate în Hotărîrea Parlamentului nr. 903-XIII din 27 iunie 1996 au trecut prin tranzacția de cumpărare-vînzare, încheiată între C.M. nr. 25 și Asociația "TISĂR", în proprietatea ultimei legitim în conformitate cu legislația în vigoare la momentul încheierii ei, fapt confirmat de Hotărîrile tuturor instanțelor Arbitrajului Republicii Moldova, pe care Curtea Constituțională le-a studiat integral în procesul de examinare a sesizării și asupra cărora Curtea Constituțională nu se poate pronunța, Curtea Constituțională consideră că însăși posibilitatea de a încheia tranzacția de cumpărare-vînzare între C.M. nr. 25 și Asociația "TISĂR" este rezultatul unei lacune existente la momentul încheierii contractului în legislația în vigoare. Dar, dat fiind că tranzacția este fapt săvîrșit și există un litigiu, el urmează să fie soluționat, consideră Curtea Constituțională, în conformitate cu dispozițiile respective din Constituția Republicii Moldova și legislația în vigoare.

Pornind de la considerentele și argumentele expuse, în temeiul dispozițiilor articolului 135 alineatul (1) litera a) și ale articolului 140 din Constituția Republicii Moldova, precum și al dispozițiilor articolului 61 alineatul (2) din Codul Jurisdicției Constituționale,

Curtea Constituțională în unanimitate

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 903-XIII din 27 iunie 1996 pentru completarea punctului 1 din Hotărîrea Parlamentului nr. 638-XII din 10 iulie 1991 "Cu privire la trecerea întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de subordonare unională, amplasate pe teritoriul republicii, în jurisdicția Republicii Moldova" este constituțională.

2. Prezenta Hotărîre, conform articolului 140 alineatul (2) din Constituția Republicii Moldova, este definitivă, nu poate fi atacată și intră în vigoare, conform dispoziției articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, la data adoptării.

3. Conform articolului 77 al Codului Jurisdicției Constituționale se dispune publicarea Hotărîrii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în decurs a 10 zile de la data adoptării.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 3 februarie 1997.
Nr. 2.